

ADDITAMENTUM
IN
DIVUM JOANNEM
APOSTOLUM,
ac Evangelistam.

PRÆFATIUNCULA.

DE hoc Sacro Evangelio jam dixi tom. 1. in Evangel. in Proœmio cap. 6. De motivo, Tempore, ac idiomate, quo scriptum est, Hoc Evangelium ultimum opus est Evangelicum, cum sua Apocalypsi, ultimam manum, & coronidem, ac apicem imposuit Joannes Evangelicæ Bibliæ, ac univ. versæ Scripturæ Sacræ.

2. Thom.

Angelicus Doctor serm. de S. Joan. ait, quod merito ipse Aquila comparatur, propter tria. Primum: quia Aquila statim movetur, & excitatur ad Solem intuendum in rota, seu in ortu suo; sic & Joannes in exordio sui Evangelij volat ad contemplandam æternam Christi generationem à Patre: In principio erat Verbum: Secundo: Aquila videt longissima; sic & Joannes videt remotissima, que futura sunt in fine mundi ut scribit in sua Apocalypsi. Tertio: Aquila volat ad sublimia, & inferiora, sic & Joannes super alios Evangelistas elevavit se ad supremum Trinitatis Mystrium, ad æternam generationem à Patre: In principio erat Verbum: ad illius consubstantialitatem in unitate essentia: Verbum erat apud Deum: Ad illiusque Incarnationem: & Verbum caro factum est: Ad illiusque humanitatis præstantissima opera, ac sui Amoris excessus Ioan. 13. num. 4 Ad hanc ergo cognitionem duplicis nature in Christo maxime evolavit Noster Evangelista.

Tria in Aquila.

Apoc. 1.

Vidit Noster Ioannes Christum D. in sua Apocalypsi, cap. 1. n. 14. Caput ejus & capilli erant candidi, tanquam lana alba, & tanquam nix, & pedes ejus similes oricalcho, sicut in camino ardenti. Et cur à capite ad pedes transit Evangelista, Caput Christi, Divinitus, ut ait Paulus. 1. Corin. 11. n. 3. Caput verò Christi, Deus: Per pedes verò ejus, humanitas denotatur. Nam enim nihil superius, quàm caput, sic nihil inferius ac humiliter pedibus. Postquam Noster Joannes contemplatus est, ac scripsit ejus Divinitatem, ad ejus humanitatem descendit inflammatam in camino amoris ardenti. De hoc magno Apostolo, ac insigni Evangelista multa dixi tom. 5. in Evangelia, lib. 9. cap. 8, & in Apocal. tom. 1. cap. 4. q. 31. & tom. 2. in Apocalyp. cap. 21 q. 27.

1. Cor. 1. 1.

CAPIT

CAPUT PRIMUM.

IN principio erat Verbum & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. 2. Hoc erat in principio apud Deum 3. Omnia per ipsum facta sunt & sine ipso factum est nihil, quod factum est, 4. in ipso vita erat, & vita erat lux hominum: 5. & lux in tenebris lucet & tenebræ eum non comprehenderunt. 6. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Joannes. 7. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. 8. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. 9. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. 10. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. 11. In propria venit, & sui eum non receperunt. 12. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus. 13. qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. 14. Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, (& vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre) plenum gratiæ, & veritatis. 15. Joannes testimonium perhibet de ipso & clamat, dicens: Hic erat quem dixi, qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat. 16. Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. 17. Quia lex per Moysen data est, gratia, & veritas per IESUM CHRISTUM facta est. 18. Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius qui est in sinu Patris, ipse narravit. 19. Et hoc est testimonium Joannis; quando miserunt Iudæi ab Ierosolymis Sacerdotes, & Levitas ad eum, ut interrogarent eum. Tu quis es? 20. & confessus est, & non negavit: & confessus est, Quia non sum ego Christus. 21. Et interrogaverunt eum, Quid ergo? Elia es tu? & dixit, non sum. Propheta es tu? 22. Et respondit, non: dixerunt ergo ei: quis es, ut responsum demus his qui miserunt nos? quid dicis de te ipso? 23. Ait: Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta. 24. Et qui missi fuerant, erant ex Phariseis. 25. Et interrogaverunt eum, & dixerunt ei, Quid ergo baptizas si tu non es Christus, neque Elia, neque Propheta? 26. Respondit eis Joannes, dicens. Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit quem vos nescitis. 27. Ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calcamenti. 28. Hæc in Bethania facta sunt trans Iordanem, ubi erat Joannes baptizans. 29. Altera die vidit Joannes IESUM venientem ad se, & ait: ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi. 30. Hic est de quo dixi post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. 31. Et ego nesciebam eum: sed ut manifestetur in Israël, propterea veni ego in aqua baptizans. 32. Et testimonium perhibuit Joannes, dicens: Quia vidi Spiritum descendantem quasi columbam de caelo, & mansit super eum. 33. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: super quem videris Spiritum descendantem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu Sancto. 34. Et ego vidi: & testimonium perhibui, quia hic est filius Dei. 35. Altera die iterum stabat Joannes, & ex discipulis ejus duo. 36. Et respiciens Iesum ambulantiem, dicit: ecce Agnus Dei. 37. Et audierunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Iesum. 38. Conversus autem Iesus, & videns eos sequentes se dicit eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi (quod dicitur interpretatum, Magister) Ubi habitas? 39. Dicit eis: venite, & videte. Venerunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi decima. 40. Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus qui audierant à Joanne, & sequuti fuerant eum. 41. Invenit h. primum fratrem suum Simonem; & dicit ei, Invenimus Messiam, (quod est interpretatum, Christus.) 42. Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus autem eum Iesus, dicit: Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatum est Petrus. 43. In crastinum voluit exire in Galilæam: & invenit Philippum. Et dicit ei Iesus: sequere me. 44. Erat autem Philippus à Bethsaida, civitate Andree & Petri. 45. Invenit Philippus Nathanaël, & dicit ei: Quem scripsit Moyses in lege, & Propheta, invenimus Iesum filium Ioseph à Nazareth. 46. Et di-

xit ei Nathanael: à Nazareth potest aliquid boni esse: Dicit ei Philippus: ve- ni, & vide. 47. Vidit Iesus Nathanael venientem ad se: & dicit de eo: Ecce verè Israëlitæ, in quo dolus non est. 48. Dicit ei Nathanael: Unde me nosti? Respon- dit Iesus & dixit ei, Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. 49. Respondit ei Nathanael, & ait: Rabbi tu es Filius Dei, tu es Rex Israël. 50. Re- spondit Iesus, & dixit ei: quia dixit tibi, Vidi te sub ficu, credis majus his videbis. 51. Et dicit ei: Amen dico vobis, videbitis cælum apertum, & Angelos Dei, as- cendentes & descendentes supra filium hominis.

ARGUMENTUM cum Remissionibus.

- Primò, Vers. 1. Describit æterni Verbi generationem consubstan- tialem cum Patre, & que omni potentiam, at- que omniscientiam; & tandem Vers. 14. ejus in- carnationem; ac gratiæ plenitudinem per ipsum: quod explicavi tom. 1. in Evang. lib. 1. c. 1.
Secundo, Vers. 2. Testimonium Ioannis, & quod Deum nemo vi- dit unquam: quod hîc est explicandum, & quo- modo unigenitus enarra- vit omnia:
Tertio, Vers. 19. Testimonium Ioan- nis: quando interrogarunt eum Iudæi: Tu quis es: Quod explicavi tom. 1. lib. 3. c. 4.
Quarto, Vers. 28. Proponitur secundum Ioannis testimonium, di- gitio Christum ostenden- tis, ac dicentis: Ecce Agnus Dei: de quo dixi tom. 1. lib. 3. cap. 5.
Quinto, Vers. 37. Narrat Evangelista, quomodo duo Ioannis discipuli ad Christum venerunt; ex quibus An- dræas Simonem fratrem adducit ad Christum; & Vers. 43. ad se Dominus advocat Philopum & Nathanaelem, & cætera usque ad finem capituli eodem lib. 3. c. 6.

Generatio æterna.

QUESTIO I.

Quare secunda persona sanctissima Trinitatis multis & variis nominibus dicitur, ac significatur?

IT Norster Evangelista in præsentia: In principio erat verbum: De hoc magno & sublimi Evangelio pro nostra tenuitate diximus tom. 1. in Evang. lib. 1. c. 1. per sexaginta quinque quæstiones, & ut ibi dixi, & patet ex Versionibus appositis. In principio erat Verbum: Alij pro Verbo legunt, sermo: Alij, Ratio: Alij, Descriptio: Alij Realitas, seu, Veritas, Alij, Causa suppositio cuiusque rei: Tot, ac tantis nominibus dicitur secunda Trinitatis persona, ob ejus excellentiam, majestatem, ac virtu- tem, quia multipliciter, & variis modis fulget, & nitet. De quare.

Nunc pro majori doctrinæ gratia adde ex D. Ambrosio l. 1. de Fide cap. 2. qui ait: Ne quis possit errare, sequatur ea quibus Scriptura san- cta, ut intelligere possimus filium significat. Ver- bum dicitur, filius dicitur, Dei Verus dicitur dicitur Dei sapientia: Verbum, quia immacu- latus: Virtus, quia perfectus: Filius, quia ge- nitus ex Patre: Sapientia, quia unum cum Pa- tre, unum æternitate, unum Divinitate. Non enim Pater ipse, qui filius, sed inter Patrem & filium generationis expressa distinctio est, ut ex Deo Deus, & ex manente manens, plenus ex pleno. Non sunt igitur hæc nuda nomina, sed ope- ratricis virtutis indicia. Variis nominibus se- cundo persona Sanctissimæ Trinitatis dicitur Verbum, Filius, Virtus, Sapientia: Non sunt igitur nuda nomina sed operatricis virtutis in- dicia.

Cum Moyses dum mittitur à Deo in Ægy- ptum ab ipso interrogat suum nomen, ait Deus: Ego sum, qui sum, qui est mihi me ad nos: Exod. 3. num. 14. Circa quæ audiendus Exod. est eleganter, D. Hieronymus in Epistol. Ephel. cap. 5. sic ait: Uique Angeli, cum, terra, maria, & ipse Moyses, cum omnibus loquebatur, & ipse, & Ægyptij ad quos, & contra quos princeps, & adversarius mitteba- tur, erant, & quomodo nomen substantia com- mune sibi proprium vindicat Deus? Illa ut di- ximus, causa, quia cætera ut sint, D. sumpt- re beneficio. Cum omnia prædicta sin, quid est, quod tanquam quid peculiare Deo sibi importat esse appropriat: Ego sum, qui sum? merito, quod aliis dem, quia alia, ut cælum, Angeli, Ægyptius ita habent esse, ut sibi illud retineat; At Deus ita

ita gaudet esse, ut illud non tantum sibi ha- beat, sed etiam alius det, communicet: Quia cætera ut sint, Dei sumptere beneficio. At ille so- lus à se habet essentiam, illamque aliis com- municat.

Christus D. juxta Apostolum dicitur, Petra: Petra cuem erat Christus 1. Corinth. 10. num. 1. Quod tamen nomen non sibi tantum adscri- ptum; sed etiam illud Simoni communicavit. Joan. 1. num. 24. Tu vocaberis Cephas: quod idem est, ac Petra; de quo eleganter ait D. Prosper. lib. 2. de vocatione Gentium. cap. 28. & ait: Hæc fortissima petra ab illa principali Petra communicationem virtutis accepit, & no- minis: Ubi apparet nomen Divinum, statim ejus latens vietus fulget, dum sui communica- tione in alios resplendet, & nitet.

Ioan. 1. D. Prosper. Nomen Di- vinum ful- get in opere virtutis

eri tuo, hoc erit tibi in velamen oculorum. Gen. 20. n. 16. Quomodo nunc fratrem dicit, cum jam è cælo revelatum sit ei, quod est mari- tus ejus; prima fama, ac vulgata opinio in urbe percrebuit, quod Sara erat soror Abraham, & sic prima opinio imbuti erroris alte menti ad- hæret, ut etiam divinitus revelata conjugij ve- ritate, & inde veritas bene in se agnoscat, ta- men ex prima agnitione, ac opinione apprehensa quodam abusu ac errore introducto fra- tri denominatio, adhuc durat, & perseverat. D. Chrysol. ibi ait. Vide quomodo ejus: scilicet, Abraham dicitis credidit, etiam ipse fratrem hujus illum vocat: Quia primo Abrahamum fratrem Saræ acceperat.

Gen. 20. Sara prima dicitur soror Abraham, & revelato matrimonio, adhuc, soror dicitur.

D. Chrysol.

Secundò, Cum verbum hic appositum. In principio erat Verbum: ex radice Græca, multa & alta significet, ut am notavi superiori quæ- stione in limine; & juxta aliquorum transla- tionem, idem est Verbum, ac definitio, ac p. inde dicunt, In principio tra definitio: Ex quo ait Niceas orat. 42. in Nazianzen. Quam- ram habet definitio ad definitum, eandem ha- bet filius ad Patrem; ipsam enim declarat, sicut definitio id, quod ab ea definitur. Quam ob rem Christus dicebat, Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum; Paterna siquidem na- tura compendiosa demonstratio est filius, omnis enim proles parentis sua tacita est ratio sive de- finitio: Filius parentis adæquata, ac optima est definitio, illius naturam, conditionem, ac mores explicans, ac declarans; Filius ergo est Patris tacita Ratio, compendiosa Demonstratio; expressiva Definitio, & elegantissima forma, & ideo Joannes in exordio Evangelij ponit Verbum, quod in radice Græca hæc omnia significat, ut ex Verbo quod est imago Pa- tris ejus naturam indicaret, ac manifestaret.

Nicetas.

Filius est compendiosa Patris de- monstratio ac definitio.

QUESTIO II.

Quare secunda persona sacratissima Tri- nitatis, hic potius dicitur Verbum quam Filius?

DE hac difficultate late tractavit citato c. 1. quæst. 7. 8. 9. & 10. Ubi multas, & varias rationes de hæc dedi Nunc accipe argute, & subtiliter D. Basilium homil. 16. qui ait: In principio erat Verbum; si dixisset: In principio erat filius: appellatione filij cogitatio de passione generationis subisset: Quoniam apud nos genita & tempore, & passione generantur. Idcirco de industria Verbum dixit, vanis hominum suspi- cionibus occurrens: Alte & profundè loquitur D. Basilus: filij generatio apud homines multas imperfectiones dicit, ac denotat; nam sit motu, temporis spatio, ac passione dum unum cor- rumpitur; ut alterum generetur, ne ergo hu- mana mens ob sui imbecillitatem ex temporali- bus generationibus de arcane Divinitatis ali- quid sinistrum conciperet; ideo profundissime nofter Joannes in lumine Evangeij præcaverit nomen filij, ne statim in principio quædam indecens cogitatio de Deo hauriatur, nam quæ primo adherent alte radicantur; & vix aboleri possunt, cum semper illius reliquæ superstities vivant. Dicatur ergo Verbum, quia ex intelle- ctu procedit, quia sine motu, sine passione gi- gnitur; Tandem Verbum quia imago geni- toris, totum illum in se ipso demonstrans, & inde Evangelista in exordio sui Evangelij secun- dam personam Verbum dicit, & à nomine filij abstinet, ne humana generatione similem apprehenderet divinam: Ne appellatione filij cogitatio de passione generationis subisset, quoniam apud nos genita, & tempore & passione gene- rantur.

Prima cogi- tatio tenaci- ter apprehenditur, & difficile evellitur.

Etina Patris: Ipsa doctrina, sapientia Patris relecta in filio sapiente. Lyrano. ibi: Filius sapiens Doctrina Patris, quia in eo manifesta relecta: Ad hunc sensum ipse Salomon Prov. 1. n. 1. sic refe- rat: Parabola Salomonis filij David. Deinde Ec- cles. eodem modo innotat. c. 1. num. 1. Verba Ec- clesiast. filij David: Ad quid dum Salomon inci- pit diffundere suam sapientiam, illiusque exhi- bere documenta; se davidis filium dicit; de quo scribitur. 2. Reg. 23. num. 8. Sedens in cathedra Filius sapi- entissimus: tanquam à Patre bene instructum se verum filium illius dicit, à quo cum natura simul sapientiam participavit, sic D. Basil. ibi; Ve- plane cognoscereur quemadmodum sapiens erat Salomon ex sapiente Patre: Cum david proce- deret ad bellum contra Philistæum; eumque videret Saül, quærit ab Abner: De qua stirpe descendit hic adolescens? 2. Reg. 17. num. 55. Valde sollicitus, ac timidus erat Saul de exitu certami- nis, & an david haberet vires ad pugnandum contra Goliath; inde de ejus progenitoribus interrogat, quia david ut se strenuè gereret, à parente strenuo debebat vires haurire. Abu- len. q. 141. ait: Ad sciendum si erat fortis pater suus; quia pater robustus generat robustos filios: Vide quæ dixi supra Luc. 13. q. 6. n. 44. & in multis aliis locis. Vide sequentem quæst. ad finem.

Prov. 13. Lyrana.

Prov. 1. Eccles. 2.

2. Reg. 23. Filius sapi- entissimus: tanquam à Patre bene instructum se verum filium illius dicit, à quo cum natura simul sapientiam participavit, sic D. Basil. ibi; Ve-

Abulens.